

วิทยานิพนธ์เรื่อง	ประวัติการบริหารคณะสงฆ์ไทย
นักศึกษา	พระมหาไพฑูริย์ วรรณบุตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ทวณ ชูเพ็ญ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ พ.อ.ประสงค์ ชิงชัย
ระดับการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิชา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	๒๕๕๐

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องประวัติการบริหารคณะสงฆ์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างและการจัดการองค์การบริหารคณะสงฆ์ไทย เพื่อหาสาเหตุของปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และการจัดการองค์การบริหาร และผลกระทบรวมทั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารในปัจจุบัน ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติของผู้บริหารคณะสงฆ์ไทย รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์การพัฒนากิจการเกี่ยวกับโครงสร้าง และการจัดองค์การบริหารที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารในอนาคต ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพแบบ Documentary Research เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารตำราต่างๆ และผสมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการออกแบบสอบถามมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โครงสร้างและการจัดองค์การบริหารคณะสงฆ์ไทยเป็นสิ่งที่มีการสืบทอดกันมาอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล กล่าวคือพระภิกษุได้ปฏิบัติตนตามหลักพระธรรมวินัยเป็นสำคัญ ส่วนสาเหตุของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการจัดองค์การบริหาร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางบ้านเมืองตามยุคสมัยสำหรับผลกระทบและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน พบว่าพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีลักษณะคล้ายกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ส่วนการบริหารคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคนั้นจะมีการรวมศูนย์อำนาจที่เจ้าคณะภาคหรือเจ้าคณะจังหวัดรับผิดชอบภารกิจทั้งหลายในพื้นที่แต่ผู้เดียวไม่มีรูปแบบคณะกรรมการในการทำงาน เนื่องจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับ

ดังกล่าวไม่เอื้อให้เกิดการบริหารเป็นรูปแบบคณะทำงานหรือองค์กรทางคณะสงฆ์แต่อย่างใด จึงทำให้งานขาดความต่อเนื่อง จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติระหว่างสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารคณะสงฆ์ไทย พบว่าภาพรวมของความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างการบริหารและการจัดองค์กรการบริหาร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ จำนวนพรรษา นิกาย ระดับการศึกษาสายสามัญการศึกษาทางบาลี และตำแหน่งการบริหารคณะสงฆ์ไทย ไม่แตกต่างกันทางสถิติในด้านการวิเคราะห์ ส่วนการพัฒนาการบริหารเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดองค์กรการบริหารต่อไปในอนาคต พบว่าคณะผู้บริหารระดับสูงส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่วนมากเห็นด้วยกับเรื่องศูนย์อำนาจไว้ที่มหาเถรสมาคม ทำให้การบริหารคณะสงฆ์ มีความเป็นเอกภาพต่อการปกครองคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑ รองลงมาเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยอย่างยิ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓ และพบว่าคณะสงฆ์ส่วนมากเห็นด้วยกับเรื่องควรมีการกระจายอำนาจการปกครองจากคณะสงฆ์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ ๒๒.๘ และเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่าควรมีการคัดเลือก หรือแต่งตั้งพระภิกษุเข้ามาบริหารงานโดยพิจารณาถึงความรู้และความสามารถเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑ และ ๕๔.๔ ตามลำดับ